

به نام خدا

استفهام مجازی در ۱۵ جزء اول قرآن کریم

نویسندگان:

لیلا فنیبر

(عضو هیئت علمی دانشگاه امام رضا)

ایمان سبحانی

سرشناسه	:	قنبری، لیلا، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	:	استفهام مجازی در ۱۵ جزء اول قرآن کریم / نویسندگان: لیلا قنبری، ایمان سجایی.
مشخصات نشر	:	مشهد: انتشارات ۱۱۰ [صد و ده]، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	:	۳۰۴ ص.
شابک	:	978-600-5358-53-7
وضعیت فهرست نویسی	:	فیا
موضوع	:	قرآن -- مسائل لغوی
موضوع	:	قرآن -- بررسی و شناخت
موضوع	:	قرآن -- ترجمه
شناسه افزوده	:	سجایی، ایمان، ۱۳۶۲ -
رده ی کتبه	:	۱۳۹۴ ۵۵الف۹۱/۲ BP۸۲
ردیف دیسک	:	۲۹۷/۱۵۳
شماره ی شناسایی	:	۴۱۶۱۳۴۳

ناشر: انتشارات ۱۱۰ (مشهد)

نام کتاب: استفهام مجازی در ۱۵ جزء اول قرآن کریم

نویسندگان: لیلا قنبری، ایمان سجایی

صفحه آرای: نفیسه اسماعیلی

چاپ: مقرب

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۴

تعداد صفحات: ۳۰۴

قطع: رقعی

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۳۵۸-۵۳-۷

فهرست مطالب

۵	
۶	 ۱-۱- استفهام
۸	 ۲-۱- ذات الیه م
۱۹	 ۳-۱- سبب الیه م
۱۹	 ۴-۱- معانی استفهام مجازی
۲۴	 ۱-۲- سوره بقره
۶۲	 ۲-۲- آل عمران
۸۹	 ۳-۲- سوره نساء
۱۱۰	 ۴-۲- سوره مائده
۱۲۴	 ۵-۲- سوره انعام
۱۵۷	 ۶-۲- سوره اعراف
۱۹۲	 ۷-۲- سوره انفال
۱۹۳	 ۸-۲- سوره توبه
۲۰۸	 ۹-۲- سوره یونس
۲۳۱	 ۱۰-۲- سوره هود
۲۴۸	 ۱۱-۲- سوره یوسف
۲۵۵	 ۱۲-۲- سوره زمر
۲۶۳	 ۱۳-۲- سوره ابراهیم

۲۷۰ ۲-۱۴- سوره حجر

۲۷۳ ۲-۱۵- سوره نحل

۲۸۲ ۲-۱۶- سوره اسراء

۲۹۹ ۲-۱۷- سوره كهف

۳۰۰ منابع و مأخذ

www.ketab.ir

مقدمه

کلام در زبان عربی به دو قسمت خبری و انشایی تقسیم می‌شود که انشا دارای دو نوع اساسی می‌باشد: انشای طلبی و انشای غیر طلبی، که استفهام جزء انشای طلبی می‌باشد و به معنای جستجوی آگاهی، نسبت به چیزی که قبلاً معلوم نبوده است چون متکلم به کسی را دلب می‌کند که هنگام سؤال برای او حاصل نیست به بیان دیگر چیزی را سؤال می‌کند که نمی‌داند و این جستجو و طلب با یکی از این ابزار استفهام از جمله، همزه، هر، ما، می، آن، کیف، این، آتی، کم و آی شکل می‌گیرد و گاهی الفاظ استفهام از معنای اصلی خود یعنی آگاهی از مجهولات خارج می‌گردد آنگاه با این الفاظ از چیزهایی که معلوم است پرسیده می‌شود از جمله: امر، نهی، استفهام، تسویه، نفی، انکار، تشویق، تقدیر، بیسبب، ... به عنوان مثال در آیه شریفه (أَغِيرَ اللَّهُ تَدْعُونَ) که در این جا همزه در معنای استفهام به کار نرفته است بلکه برای انکار، استعمال شده است. ضرورت انباش این زوهرش کشف استفهام‌های مجازی قرآنی (۱۵ جزء اول) قرآن کریم می‌باشد که روس کار با این صورت است که در هر سوره ابتدا آیاتی که استفهام در آنها به کار رفته است مشخص می‌شود سپس به بررسی این آیات پرداخته می‌شود که آیا استفهام در معنای اصلی خود به کار رفته است که در غیر این صورت به کشف معنای مجازی

آن پرداخته می‌شود و اینکه جزء کدام یک از انواع استفهام: حقیقی، انکاری، تقریری و..... می‌باشد و نیز به تفاسیر مختلف نیز مراجعه شود و نظر مفسران بزرگ نیز بیان شود چرا که استفاده‌ی معانی مجازی از جملات استفهامی، خود نوعی بلاغت و ظرافت زیادی دارد از همین جهت در قرآن کریم آیات بسیاری وجود دارد که ظاهر کلام، استفهامی ولی منظور یکی از معانی مجازی می‌باشد و چه بسیار هدف از استفهام پرسش حقیقی نیست بلکه غرضی از اغراض بلاغی در میان است.

و از آن‌جایی که استفهام انکاری بیشترین کاربرد را داشته، وجه انکار آن‌ها بیان شده، سپس مخاطب و لحاظ ذکر شده و در پایان هر آیه اعراب ادات استفهام مشخص شده است.

این تحقیق به روش کتابخانه‌ای انجام شده و در آن از کتاب‌های تفسیری شیعه و سنی استفاده شده است و در ترجمه قرآن کریم از ترجمه‌ی «مکارم شیرازی» استفاده شده است.

۱-۱- استفهام

شیوه و گفتمان پرسش به ویژه استفهام انکاری یکی از سبک‌های مصادیق بدیع در قرآن کریم است که حق تعالی بدان پرداخته است. چه این که معبود را بی‌نیاز از پرسش است و ساحت حضرت حق و دامن کبریایی‌اش عاری از هرگونه استفهامی است از این رو پرداختن به انواع سؤالات بدان جهت است که حضرت یاری از